



Undervisningsministeriet



olimattonuudesta aiheuttanut vahingosta. Esimerkiksi rakennustyöurakoitsijan toiselle osakkeenomistajalle aiheuttamasta vahingosta vastaisi asunto-osakeyhtiölain perusteella vain, jos työn toteuttajalla ollut huolimaton toimintatapa on ollut huolimaton toimintatapa, josta on aiheutunut vahingosta. Esimerkiksi rakennustyöurakoitsijan toiselle osakkeenomistajalle aiheuttamasta vahingosta vastaisi asunto-osakeyhtiölain perusteella vain, jos työn toteuttajalla ollut huolimaton toimintatapa on ollut huolimaton toimintatapa, josta on aiheutunut vahingosta.

Enomistajan on korvattava vahingon, jonka hän on myötävaikuttanut asunto-osakeyhtiönsä toiminnan rikkomiseen tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut vahingon toiselle osakkeenomistajalle. Jos vahingon aiheuttanut henkilö on ollut huolimaton toimintatapa, josta on aiheutunut vahingosta, on enomistajan kunnossapitovelvollisuus korvata vahingon.

Enomistajan on korvattava vahingon, jonka hän on myötävaikuttanut asunto-osakeyhtiönsä toiminnan rikkomiseen tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut vahingon toiselle osakkeenomistajalle. Jos vahingon aiheuttanut henkilö on ollut huolimaton toimintatapa, josta on aiheutunut vahingosta, on enomistajan kunnossapitovelvollisuus korvata vahingon.



Studieförmåga och gemenskap

Främjande av studieförmågan - rekommendationer för universiteten

FÖRORD

Johanna Kujala

Studieförmåga och gemenskap
Främjande av studieförmågan – rekommendationer för universiteten

Kyky-projektet för främjande av studieförmågan koordineras av Finlands studentkårers förbund, finansieras av undervisningsministeriet och stöds av Finlands universitetsrektors råd.

Medlemmar i styrgruppen för projektet:

Matti Uusitupa, ordförande för Finlands universitetsrektors råd
Liisa Savunen, generalsekreterare vid Finlands universitetsrektors råd
Hanna Manner, biträdande generalsekreterare vid Finlands universitetsrektors råd
Kristina Kunttu, överläkare i samfundshälsa vid Studenternas hälsovårdsstiftelse
Kati Kettunen, chef för studerandeservicen vid Helsingfors universitet
Lea Pelto, chef för studerandeservicen vid Tammerfors tekniska universitet
Johanna Kujala, projektplanerare vid Finlands studentkårers förbund
Juhana Harju, högskolepolitisk sekreterare vid Finlands studentkårers förbund
Jaana Olsson, medlem i styrelsen för Finlands studentkårers förbund

Översättning: Ludvig Forsman

Originalets titel:

Opiskelukykyä ja yhteisöllisyttä. Opiskelukyvyn edistämisen suosituksen yliopistoille.

Layout: Jesse Kelomäki

Pärm och illustrationer: Kristiina Janhunen

Tryckort: Art-print, Helsingfors

Helsingfors 2009

Studieförmågan är grunden för arbetsförmågan. Goda studiefärdigheter, studiekondition och motivation gör att studierna framskrider snabbare och inläringen blir bättre. Personer som är utrustade med goda arbetslivsfärdigheter och hållbar arbetsförmåga utexamineras i snabb takt och står till arbetsplatsernas förfogande.

Universitetens viktigaste uppgift är emellertid inte att tjäna arbetsmarknaden. De är akademiska samfund där det idkas krävande forskningsarbete och utövas konstnärlig verksamhet. Också den undervisning som ges vid universiteten baserar sig på denna vetenskapliga och konstnärliga verksamhet. Tusentals personer har universiteten som arbetsplats, och studenterna tillbringar flera av sina aktivaste år vid universiteten, där de fördjupar sig i sina studier. Det är inte egalt hurdan atmosfär som råder vid universitetet. Värdesätter vi vars och ens personliga framtidsförhoppningar, finns det stöd att få när sådant behövs, säkerställer vi att ingen hamnar i skymundan?

Att studera är ett tungt arbete, men när det är som bäst är det också mycket givande. Glädjen och det roliga finns dock där enbart ifall det även finns förtroende, om var och en känner till sina skyldigheter och rättigheter. Valfungerande stödtjänster, effektiv införing i gemenskapens bruk och arbetskultur, utvecklade studiefärdigheter och dialogiska undervisningsmetoder är det som bäst garanterar studieglädje. Främjande av studieförmågan kräver också satsningar från studenternas sida. Tidvis kan studierna kännas mera som strävsamt slit än inspirerande lärande. Men studenterna bör känna sitt ansvar och vara uthålliga. Studenterna är en del av universitetsgemenskapen, och i en valfungerande universitetsgemenskap blir också inlärningsresultaten tydliga.

Kyky-projektet för främjande av studieförmågan har utrett goda rutiner i universitetsgemenskaperna. Den centrala frågan har varit: "Vad kan universitetsgemenskapen själv göra?" Projektet har utgått från att uppmärksamma mångfalden vid universiteten samt de olika utbildningsområdenas olika behov. Samtidigt har det blivit klart att ämnesområden som på ytan verkar olika egentligen står inför förbluffande likadana utmaningar. Att sprida god praxis och göra den känd, och att lära sig av andra områden är ett naturligt sätt att utvecklas. Dialogen mellan universitet och yrkeshögskolor gör hela tiden framsteg. Projektets resultat är en möjlighet till tätare samarbete.

Finlands studentkårers förbund och Finlands universitetsrektors råd har tillsammans drivit Kyky-projektet, och Studenternas hälsovårdsstiftelse liksom experter vid universiteten har också haft centrala roller i arbetet. Deltagarna har tagit arbetet på allvar – stort tack för det! Projektet har möjliggjorts tack vare specialanslag av undervisningsministeriet, ett stort tack också för det. Dessutom riktas tack till universiteten och studentkårerna: enkäten som kartlade god praxis besvarades grundligt och uppriktigt. Ett stort tack går slutligen till projektplaneraren Johanna Kujala, som stått för det praktiska genomförandet av projektet.

Tillsammans och genom samarbete kan vi bygga bättre universitet, där det är roligt att studera, undervisa och forska.

Jussi Rauvola, ordförande för Finlands studentkårers förbund (FSF) r.f.

Matti Uusitupa, ordförande för Finlands universitetsrektors råd

SAMMANFATTNING

Rapporten Studieförmåga och gemenskap är avsedd att vara en guide för främjande av studieförmågan vid alla universitet. I rapporten framläggs rekommendationer om studieförmåga, och i samband med dessa presenteras olika rutiner kring studieförmågan, vilka baserar sig på bästa praxis framtagen med hjälp av enkäter. Dessutom förklaras och konkretiseras begreppet studieförmåga, modellen för studieförmåga samt universitetssamfundens möjligheter att stödja studieförmågan. Rapporten har kommit till inom ramen för ett projekt som letts av Finlands studentkårers förbund (FSF) r.f., finansierats av undervisningsministeriet och stötts av Finlands universitetsrektors råd.

Målet med projektet har varit att stödja universitetsstudenternas studieförmåga, främja flyt i studierna, förebygga studierelaterade problem samt upptäcka och ingripa i studierelaterade problem i ett tidigt skede. En god studieförmåga bygger också upp framtida arbetsförmåga i och med att den exempelvis ger de studerande goda arbetslivsfärdigheter, färdigheter för upprätthållande av den egna arbetsförmågan och arbetsorken samt förståelse för

arbetsgemenskapens och välbefinnandets betydelse.

Projektets viktigaste resultat är en uppsättning rutiner och rekommendationer kring studieförmåga. Rutinerna i anslutning till studieförmågan har samlats in från universitetet med hjälp av enkäter om god praxis för främjande av studieförmågan; de samlade exemplen finns på FSF:s webbplats (www.syl.fi). Rekommendationerna har tagits fram utgående från exemplen på praxis och från universitetssamfundens möjligheter till främjande av studieförmågan. Möjligheterna har avgränsats i enlighet med projektets perspektiv.

Rekommendationerna täcker de centrala faktorerna i studieförmågan, nämligen studiemotivation, handledning och stöd, gemenskap, tillgänglighet samt studiefärdigheter, studiekondition och arbetslivsfärdigheter. Avsikten med rekommendationerna är att aktivera universitetssamfunden och få dem att fundera på sin verksamhet med hänsyn till främjande av studieförmågan samt att erbjuda dem råd om och förebilder för arbetet för att främja studieförmågan.

Rekommendationer om studieförmågan:

1. Arbetet för att främja studieförmågan bör vara systematiskt och organiserat vid hela universitetet och i alla dess gemenskaper.
2. Främjandet av studiefärdigheterna och studiekonditionen bör utgöra en del av studierna.
3. Studierna ska vara fysiskt tillgängliga och beakta att de studerande har olika behov.
4. Studenterna ska uppskattas och uppmuntras till aktivt deltagande, och deras möjligheter att påverka ska främjas.
5. Studenterna bör få stöd, vägledning och uppmuntran under hela studievägen.
6. Främjandet av arbetslivsfärdigheter och övergången till arbetslivet bör utgöra en del av studierna.
7. Genom gemenskap främjas hela samfundets välmående – studenternas studieförmåga och personalens arbetsförmåga.

INNEHÅLL:

1 INLEDNING	6
2 Kyky-projektet för främjande av studiefärdigheten	7
3 Studieförmågan och modellen för studieförmåga	10
4 Möjligheter till främjande av studieförmågan inom universitetssamfundet	12
5 Projektets resultat	14
5.1 Rutiner i anslutning till studieförmågan	14
5.2 Rekommendationer om studieförmågan	16
KÄLLOR	39

1 INLEDNING

Det finns en koppling mellan studieförmågan å ena sidan, och studiernas framskridande samt studenternas och studerandekollektivets välmående å andra. Studieförmågan är också studenternas arbetsförmåga, vilken universitetet i sin roll som "arbetsgivare" bör stödja. Synen på studieförmågan som en parallell till arbetsförmågan är ett förhållandevis nytt tänkesätt, som inte ännu är helt inarbetat vare sig i Finland eller på det internationella planet.

Saken har drivits fram genom bland annat Studenternas hälsovårdsstiftelses (SHVS), Finlands studentkårers förbunds (FSF) och Studerandenas Idrottsförbunds (OLL) gemensamma projekt Kehrä i början av 2000-talet. Kehrä-projektet strävade till exempel efter att öka samarbetet mellan olika aktörer som arbetar för att främja studieförmågan.

Behovet av stöd till studieförmågan kan anses ha ökat i och med de utmaningar som exempelvis förkortandet av studietiderna, tidigareläggningen av övergången till arbetslivet och förlängningen av arbetskarriärerna har ställt upp. Främjandet av studieförmågan är ett sätt att möta dessa utmaningar. En god studieförmåga ger en grund för framtida arbetsförmåga samt kompetens som behövs i arbetslivet. Studerande som är utrustade med god studieförmåga har till exempel goda arbetslivsfärdigheter, kunskap om hur de kan värna om sin arbetsförmåga och sin arbetsork samt förståelse för arbetsgemenskapens och välbefinnandets betydelse. Studieförmågan bär sålunda frukt också långt efter utexaminering.

Denna rapport är en guide över hur man kan stödja studieförmågan, och den är riktad till alla grupper inom universitetet. Den skisserar upp studieförmågan på ett holistiskt sätt och ger konkreta exempel på hur man kan stödja studieförmågan. Rapporten ger universitetet rekommendationer om studieförmågan och

exempel på bästa praxis. Den har kommit till inom Kyky-projektet för främjande av studieförmågan som har koordinerats av Finlands studentkårers förbund (FSF) r.f., finansierats av undervisningsministeriet och stötts av Finlands universitetsrektors råd. Utöver rapporten är det centrala utbytet av projektet en uppsättning rutiner kring studieförmågan, som baserar sig på sådan praxis för främjande av studieförmågan som samlats in med hjälp av enkäter till universitetet. Rutinerna finns på webbplatsen www.syl.fi.

Projektet hoppas att rekommendationerna och exemplen på bästa praxis ska vara till nytta för så många grupper inom universitetet som möjligt, till exempel universitetets ledning, fakulteterna och studentföreningarna. Tanken är att de olika kretsarna kan använda och tillämpa rekommendationerna och rutinerna såsom de själva finner för gott – alltså plocka bland dem, bearbeta dem och komplettera dem.

Det lönar sig att komma ihåg att det finns mycket mer omfattande praxis och att studieförämjande verksamhet görs i mycket större utsträckning än vad som kunnat presenteras i denna rapport och inom Kyky-projektet. Många samarbetspartner utför exempelvis ett mycket värdefullt arbete som lämnats utanför denna rapport. Trots att projektet har begränsat sig till universitetens rekommendationerna och rutinerna härutöver säkert också vara till nytta för andra utbildningsområden.

Man ska inte låta sig skrämmas av vilket omfattande arbete främjandet av studieförmågan är, utan helt enkelt börja någonstans. De bästa resultaten uppnås genom långsiktigt arbete. När verkningarna börja synas i gemenskapen – t.ex. i form av ökad trivsel – får arbetet sin belöning. En annan tacksam sak är att positiv förändring vanligen föder sig själv och ger ytterligare goda resultat.

2 KYKY-PROJEKTET FÖR FRÄMJANDE AV STUDIEFÄRDIGHETEN

Projektet för främjande av studiefärdigheten har förkortat kallats Kyky-projektet. Projektet, som koordineras av Finlands studentkårers förbund (FSF), finansieras av undervisningsministeriet och stöds av Finlands universitetsrektors råd, pågår år 2009. För genomförandet har projektplaneraren Johanna Kujala svarat, och projektet har letts av en styrgrupp. Styrgruppen består av representanter för universitetsrektorens råd, universitetens studentservice, Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) och FSF.

Målet med projektet har varit att kartlägga och samla god praxis för främjande av studieförmågan vid de finländska universiteterna samt att sammanställa nationella rekommendationer om hur universitetet kan främja studieförmågan. Rekommendationerna och praxisen tjänar alla kretsar inom universitetet, såsom universitetens ledning, stöd- och handledningstjänster, institutioner och studentorganisationer.

Projektet har utgått från ett kollektivhälsoperspektiv, och verksamheten har framför allt koncentrerat sig på vad universitetet kan göra till förmån för studieförmågan. Målet med projektet är att stödja universitetsstudenternas studieförmåga, främja flyt i studierna, förebygga studierelaterade problem samt upptäcka och ingripa i studierelaterade problem i ett tidigt skede. De studerandes psykiska välbefinnande har betonats, och projektet har riktat sig till alla universitetsstuderande och hela studievägen. Studievägen har räknats från ansökan om studieplats till och med forskarstudier och alumnverksamhet.

Studieförmågan har definierats brett i enlighet med den modell för studieförmågan som utvecklats under 2000-talet (Sulander & Romppanen 2007; Kunttu 2009). Enligt modellen innefattar studieförmågan fyra verk samma dimensioner: undervisning och handledning,

studiemiljö, studiefärdigheter samt studenternas hälsa och resurser. Studieförmågan kan upprätthållas och främjas genom att man arbetar med alla dessa dimensioner.

Projektet har innefattat samarbete med universitetet, studentkårerna, SHVS, Studentforskningsstiftelsen OTUS, Studerandenas Idrottsförbund (OLL), Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland (SAMOK), studenternas stödcenter Nyyti ry samt nätverket Peda-Forum för utvecklande av universitetsundervisning och inläring. Information om projektet har spridits över olika e-postlistor, och minnesanteckningarna från styrgruppens möten har kunnat läsas på SHVS' Kehrä-sidor.

Förberedelserna för projektet började göras år 2008 i samarbete med rektorsrådet, och själva verksamheten kom igång i januari 2009. Projektet började med att en projektplan gjordes upp, samarbetskontakter knöts och innebörden av modellen för studieförmåga i olika situationer och skeden av studierna konkretiserades. Exempel på god praxis samlades in med hjälp av en enkät till studentkårerna i april-maj och en annan enkät riktad till fakulteternas studiechefer och till student-serviceavdelningarnas enheter för internationella ärenden, arbetslivsfrågor samt stöd- och handledningstjänster i maj-juni.

Enkäten till studentkårerna var omfattande och innehöll frågor om goda rutiner i olika situationer och skeden av studierna. Frågorna var strukturerade i enlighet med modellen för studieförmåga. Enkäten till universitetet hade en annorlunda struktur, och där frågades det efter socialt stöd och vägledning, social integration samt praxis som främjar studieförmåga, välmående och gemenskap.

Vardera enkäten gjordes på finska och svenska i såväl Word- som Webropol-format. Stu-

dentkårenas uppmanades dela upp ansvaret för att besvara frågorna på flera olika personer. Enkäten till universiteten skickades till enheternas chefer, vilka delegerade svarandet enligt behov. En del av universiteten sammanställde sina svar innan de skickade in dem. Tabell 1 visar vilka universitet och studentkårer som svarade på enkäterna.

I enkäten räknades direktiv, rutiner eller principer som är i bruk, under utveckling eller på idéstadiet som god praxis. Exempelen på god praxis skulle stödja gemenskap, likabehandling, tillgänglighet, mångfald samt studentaktivitet och studerandes påverkningssmöggheter. Universitetsgemenskap definierades som exempelvis universitetets centrala förvaltning, en fakultet, en institution eller en studentorganisation. Dessutom definierades studieförmågan i enlighet med modellen för studieförmåga som en helhet bestående av undervisning och handledning, studiemiljö, studiefärdigheter samt studenternas hälsa och

resurser.

Enkäterna fick många svar, och sammanlagt inkom 1 491 exempel på rutiner. Studentkårens svar innehöll mest praxis i anslutning till kamratstöd och tutorarbete, medan universitetens svar innehöll mest praxis i anslutning till socialt stöd och integration. De flesta som besvarade enkäten ansåg det vara viktigt att stödja studieförmågan och tyckte att det fanns ett behov för att utbyta exempel på goda rutiner. En del av dem som svarade nämnde även att det hade varit arbetsamt att svara på enkäten.

De exempel på god praxis som inkom samlades ihop och klassificerades i enlighet med modellen för studieförmåga. Därefter grupperades de inom respektive ämnesområde ytterligare enligt skede av studierna (t.ex. studiernas inledningsskede) och centralt innehåll (t.ex. gemenskap). Överlappande rutiner gallrades ut, varefter rutinerna i stort

sett har presenterats i den form som de hade i enkätsvaren. Dessa exempel på praxis kring studieförmågan finns nu på FSF:s webbplats (www.syl.fi). Där kan man bekanta sig med exemplen enligt ämnesområde, såsom studiernas inledningsskede. Exempelen på rutiner i anslutning till studieförmågan är avsedda att kunna utnyttjas av alla gemenskaper inom universitetet, och målet med dem är att dela och sprida praxis som konstaterats vara bra.

Ett annat resultat av projektet är rekommendationerna om studieförmåga för universiteten. Rekommendationerna har tagits fram utgående från å ena sidan god praxis som framkommit genom enkäterna, samt å andra sidan universitetsgemenskapernas möggheter att stödja de centrala faktorerna som inverkar på studieförmågan. Hit hör studiemotivation, gemenskapsanda, studiehandledning, stöd och tillgänglighet samt studiefärdigheter, studiekondition (d.v.s. fysisk och psykisk ork) och arbetslivsfärdigheter (Jauhiainen m.fl. 2009;

Kurri 2006; Lounasmaa m.fl. 2004; Manninen & Luukannel 2002; Mannisenmäki & Valtari 2005; Niemelä 2007; Penttilä 2009, Sulander & Romppanen 2007). Rekommendationerna har bearbetats utifrån styrgruppens, universitetens och studentorganisationernas kommentarer.

Rekommendationerna presenteras i denna rapport. För varje rekommendation ges en förklaring, tips för hur rekommendationen kan utnyttjas samt exempel på goda rutiner som främjar den. Rekommendationerna är avsedda att kunna utnyttjas av alla universitetsgemenskaper, och deras uppgift är att gestalta och konkretisera studieförmågan på ett helhetsinriktat sätt samt att ge råd om och exempel på hur universiteten kan upprätthålla och främja studieförmågan. Rekommendationerna och rutinerna kring studieförmågan offentliggjordes på seminariet Opiskelukykyä ja yhteisöllisyttä! 25.11.2009. Seminariet och rapporten gagnar implementeringen av rekommendationerna och den goda praxisen.

Tabell 1. Universitet och studentkårer som svarade på enkäten

- 1 Helsingfors handelshögskola och studentkår
- 2 Helsingfors universitet och Studentkåren vid Helsingfors universitet
- 3 Sibelius-Akademien och Sibelius-Akademins studentkår
- 4 Svenska Handelshögskolans Studentkår
- 5 Tekniska högskolan och Tekniska högskolans studentkår
- 6 Konstindustriella högskolan
- 7 Joensuu universitet och studentkår
- 8 Jyväskylän universitet och studentkår
- 9 Kuopio universitet och studentkår
- 10 Villmanstrands tekniska universitet och studentkår
- 11 Lapplands universitet och studentkår
- 12 Uleåborgs universitet och studentkår
- 13 Tammerfors universitet och studentkår
- 14 Tammerfors tekniska universitet och studentkår
- 15 Åbo handelshögskola och studentkår
- 16 Åbo universitet
- 17 Åbo Akademi och Åbo Akademis Studentkår
- 18 Vasa universitet

3 STUDIEFÖRMÅGAN OCH MODELLEN FÖR STUDIEFÖRMÅGA

Arbetsförmågan och främjandet av arbetsförmågan är etablerade begrepp och funktioner vars betydelse är allmänt erkänd. Däremot har studieförmågan först under det senaste decenniet uppfattats som ett begrepp som motsvarar arbetsförmåga. Tanken är att studierna är de studerandes arbete, läroinrättningen deras arbetsplats och studieförmågan deras arbetsförmåga. (Säntti 1999; Kunttu 2009). Att begreppet studieförmåga inte blivit inrotat i Finland är inte något undantag, utan också på det internationella planet är det först nu man börjar se studieförmågan som en parallell till arbetsförmågan. Finland har här en fin chans att visa internationellt exempel ifråga om att beakta studieförmågan.

Överläkaren i samfundshälsa vid SHVS Kristina Kunttu har i samarbete med Arbetshälsainstitutet tagit fram en modell för studieförmåga som bygger på modellen för arbetsförmåga (figur 1). Utöver individens hälsa och resurser byggs studieförmågan enligt modellen även upp av faktorer som hör ihop med studiefärdigheter, undervisning och handledning samt studiemiljö. Det speciella draget i modellen är undervisning och handledning, som inte har någon motsvarighet i modellen för arbetsförmåga. (Sulander & Romppanen 2007; Kunttu 2009.)

Dimensionen "egna resurser" syftar i modellen för studieförmåga på studentens personlighet, livssituation, sociala relationer, fysiska

och psykiska hälsotillstånd samt vanor som inverkar på hälsan. Andra faktorer som inverkar på studieförmågan är socialt stöd samt upplevelsen av att man behärskar sitt liv och av att ens krafter och färdigheter räcker till. (Kunttu 2009.)

Dimensionen "studiefärdigheter" är de studerandes yrkesskicklighet och motsvarar arbetstagarnas yrkesfärdigheter. Till studiefärdigheterna hör bland annat tekniska färdigheter som behövs i studierna, problemlösningsförmåga, inlärningsstilar, kritiskt tänkande, social kompetens och studiernas betydelse för den studerande. Andra behövliga färdigheter är exempelvis förmåga att planera sina studier och kontroll över sin tidsanvändning. (Kunttu 2009.)

Kompetent undervisning och handledning är två faktorer som inverkar på studieförmågan på ett centralt sätt. Dimensionen "undervisning och handledning" innefattar exempelvis interaktion mellan studerande och lärare, feedback och examination. Hur väl den studerande är integrerad i sin studiegemenskap (d.v.s. knuten till den) är också centralt. (Kunttu 2009.)

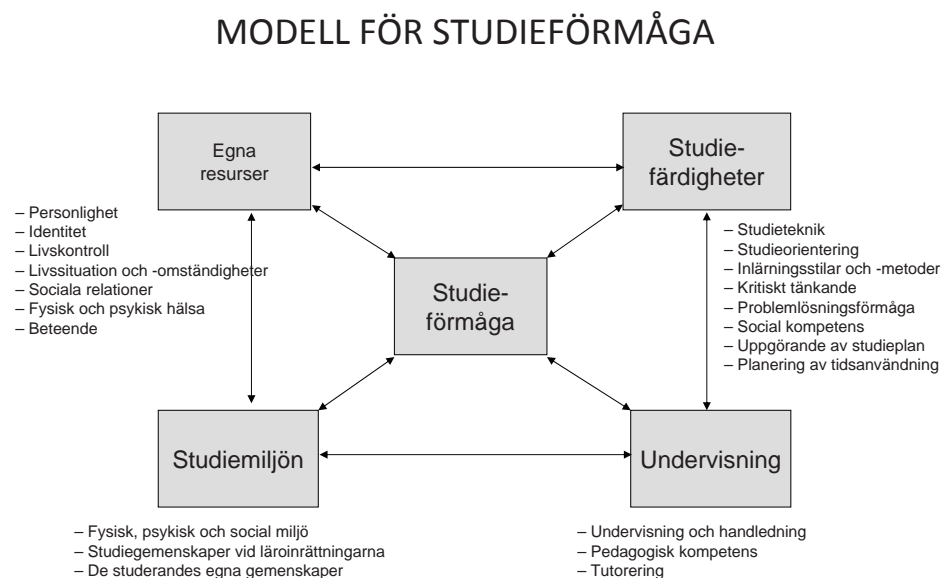
Dimensionen "studiemiljö" innehåller den fysiska, psykiska och sociala miljön. Med fysisk miljö menas olika inlärningsmiljöer och studieförhållanden, såsom pauslokaler och de sätt på vilka studierna är organiserade.

De psykiska och sociala miljöerna innefattar exempelvis interaktionen mellan personal och studerande, studieatmosfären och studiegemenskaperna. Också kamratstöd är en central faktor som bygger upp studieförmågan i denna dimension. (Kunttu 2009.)

Studieförmågan är en helhet av funktioner där de olika faktorerna påverkar varandra. Om det

till exempel erbjuds stöd i studiemiljön, kan denna vara till hjälp för en studerande vars livssituation tillfälligt försvagar hennes resurser. I bakgrunden till modellen för studieförmåga verkar de allmänna socioekonomiska, kulturella och miljömässiga omständigheterna, vilka har försvagande eller förstärkande verkan på studieförmågan. (Kunttu 2009.)

Figur 1. Modellen för studieförmåga (STM 2006)



4 MÖJLIGHETER TILL FRÄMJANDE AV STUDIEFÖRMÅGAN INOM UNIVERSITETSSAMFUNDET

Främjande av studieförmågan vid universitetet avser en verksamhet inriktad på individer, grupper och miljöer, vilken upprätthåller eller främjar studenternas studieförmåga och studiegemenskapens välmående. Även om det är de studerande själva som har det huvudsakliga ansvaret för att deras studier framskrider, har alla de som verkar inom universitetssamfundet ett gemensamt ansvar för att arbeta för att en atmosfär av givande och interaktion kan upprätthållas och för att man ingriper i problem så tidigt som möjligt (Kunttu 2009; Kurri 2006).

Under de senaste åren har studieförmågans betydelse och behovet för att stärka studieförmågan vid universitetet ökat i och med kraven på att studierna ska framskrida snabbt och de studerande snabbt komma ut i arbetslivet. Den ökade mångfalden bland de studerande, exempelvis genom det ökade antalet utländska studerande, har dessutom medfört nya utmaningar. En annan aktuell aspekt är synen på studieförmågan som grund

för framtida arbetsförmåga. God studieförmåga kan anses förutspå likaledes god arbetsförmåga och ork i arbetet. Dessa förefaller åter öka i betydelse till exempel i och med att man strävar efter att folks karriärer ska bli längre.

Känslan av gemenskap har varit ett återkommande tema i universitetsdiskussionerna under de senaste åren. Att det råder brist på samhörighet syns till exempel i SHVS' undersökning av studenthälsan (2008); enligt undersökningen upplevde endast lite över hälften av högskolestudenterna att de hörde till någon studierelaterad gemenskap, trots att exempelvis årskurser, gradugrupper och ämnesföreningar klassificerades som sådana. Dessutom upplevde ungefär en tredjedel av studenterna att de inte hörde till någon enda sådan här gemenskap. (Kunttu & Huttunen 2009.)

Resultaten kan sägas vara oroande, för känslan av tillhörighet – d.v.s. det sociala kapitalet – ökar hälsan och välbefinnandet

hos medlemmarna i en grupp (Oksanen m.fl. 2008). Känslan av gemenskap består av sociala kontakter och nätverk, sociala normer och värderingar samt förtroende och resurser. (Savola & Koskinen-Ollonqvist 2005, 81-82.) Det är också viktigt med upplevelser av tillhörighet och godkännande. Dessutom förutsätter gemenskap en verksamhetskultur som gynnar dialog och förhandling och som tillåter olikhet.

Utöver brist på gemenskap är dålig motivation, hinder i studierna, brist på handledning och stöd samt bristfälliga studie- och arbetslivsfärdigheter faktorer som försämrar studieförmågan, ökar stressen och gör att studierna flyter sämre (Jauhainen m.fl. 2009; Kurri 2006; Liuska 1998; Lounasmaa m.fl. 2004; Manninen & Luukannel 2002; Mannisenmäki & Valtari 2005; Niemelä 2007; Penttilä 2009; Sulander & Romppanen 2007). I de enkäter som sändes ut inom Kyky-projektet framkom god praxis i anslutning till alla dessa centrala faktorer, så det är möjligt för universitetssamfundet

att påverka dem. De rekommendationer om studieförmåga som tagits fram inom projektet baserar sig på dessa möjligheter att stärka studieförmågan – alltså att upprätthålla och stödja motivation, gemenskap, tillgänglighet, stöd och handledning samt studie- och arbetslivsfärdigheter.

När rekommendationerna tagits fram har vikt också lagts vid modellen för studieförmåga, enligt vilken studieförmågan kan främjas genom att man försöker påverka alla modellens dimensioner och alla de faktorer som går att identifiera inom dem. Universitetet borde alltså främja studenternas resurser och studiefärdigheter samt upprätthålla och stödja studieförmågan genom att försöka påverka undervisningen och handledningen samt studiemiljön. I påverkningsarbetet kan man dra nytta av modellen för studieförmåga för att strukturera de olika aktörernas roller och samarbetsmöjligheter. (Kunttu 2009.)

5 PROJEKTETS RESULTAT

Resultatet av projektet utgörs av exempel på rutiner (god praxis) i anslutning till studieförmågan samt rekommendationer om studieförmågan. Avsikten är att varje grupp inom universitetet ska kunna dra nytta av praxisen och rekommendationerna såsom den finner för gott – genom att plocka bland exemplen, bearbeta dem eller komplettera dem.

5.1 RUTINER I ANSLUTNING TILL STUDIEFÖRMÅGAN

Enkätsvaren sammanställdes till en uppsättning exempel på praxis ("rutiner") i anslutning till studieförmågan, vilka finns på FSF:s webbplats (www.syl.fi). Syftet med exemplen är att dela med sig av och sprida sådana rutiner som konstaterats fungera, och de är avsedda att kunna utnyttjas av alla universitetsgemenskaper.

I enkäterna räknades direktiv, rutiner eller principer som är i bruk, under utveckling eller på idéstadiet som god praxis som främjar studieförmågan. Exemplet på god praxis skulle också stödja gemenskap, likabehandling, tillgänglighet, mångfald samt studentaktivitet och studerandes påverkningsmöjligheter.

En ledstjärna i sammanställningsarbetet har varit att behålla samma skriftliga form som i svaren, men ett visst mått av redigering har gjorts för att förbättra läsbarheten och förkorta

långa svar. Överlappande rutiner har strukits, liksom även information genom vilken universitetet kan identifieras ifall denna information inte varit relevant med tanke på praxisen. Dessutom har några rutiner som samlats in under projektets workshoppar och universitetsbesök tillagts.

För att exemplen ska vara mer tillgängliga har de delats in i enlighet med de fyra dimensionerna i modellen för studieförmåga: undervisning och handledning, studiefärdigheter, studiemiljö samt studenternas hälsa och resurser. Vidare har de grupperats enligt skede av studierna (t.ex. studiernas inledningsskede) och centralt innehåll (t.ex. gemenskap). Många av exemplen passar in på flera ställen, så klassificeringen har medfört en del överlappningar. Här nedan presenteras indelningen i form av en något förenklad innehållsförteckning för exemplen på god praxis i anslutning till studieförmågan.

TIPS

Innehållsförteckningen för exemplen på god praxis i anslutning till studieförmågan visar vilka viktiga faktorer och skeden av studierna som ingår i arbetet för att upprätthålla och främja studieförmågan. Hur sköter ni dessa saker i din gemenskap? Vilka saker är under kontroll och vilka behöver utvecklas? För respektive område inom studieförmågan hittar ni exempel på god praxis på FSF:s webbplats (www.syl.fi), vilka kan vara till hjälp. Vilka av dessa exempel skulle ni kunna ta direkt in i er verksamhet eller anpassa så att de passar ihop med denna?

INNEHÅLLET I EXEMPLEN PÅ PRAXIS I ANSLUTNING TILL STUDIEFÖRMÅGAN

1) Undervisning och handledning

- 1.1) Handledning och stöd i olika skeden av studievägen
 - Studentrekrytering
 - Studenturval
 - Studiernas inledningsskede
 - Kamrattutorering
 - Lärartutorering och HOPS (individuell studieplan)
 - Studentutbyte
 - Arbetslivet
 - Kamratstöd och -vägledning
 - Vägledning
 - Studiernas framskridande
 - Utexaminering
 - Alumnverksamhet
 - Forskarstudier

1.2) Undervisning

- Utveckling av undervisning och handledning
- Uppmuntrande och belönande av personalen
- Tillgänglighet och flexibilitet i undervisningen
- Feedback från studenter

2) Studiefärdigheter

3) Studiemiljön

- Gemenskap
- Studenternas delaktighet
- Jämställdhet och likabehandling
- Fysisk miljö

4) Hälsa och resurser

- Hälsovård och välbefinnandearbete
- Universitetets motionsverksamhet

5.2 REKOMMENDATIONER OM STUDIEFÖRMÅGAN

Projektets andra resultat är rekommendationerna om hur studieförmågan kan främjas vid universiteten. Rekommendationerna begränsar sig till universitetsgemenskapernas möjligheter att upprätthålla och främja studieförmågan. De omfattar därmed inte den roll som spelas av samarbetspartner utanför universitetet, såsom studenthälsovård, och inte heller boende eller utkomst.

Rekommendationerna har tagits fram utgående från å ena sidan god praxis som framkommit genom enkäterna, samt å andra sidan universitetsgemenskapernas möjligheter att stödja de centrala faktorer som inverkar på studieförmågan. Hit hör studiemotivation, gemenskap, studiehandledning, stöd och tillgänglighet samt studieförmåga, studiekondition (d.v.s. fysisk och psykisk ork) och

arbetslivsfärdigheter (Lounasmaa m.fl. 2004; Kurri 2006; Sulander & Romppanen 2007).

Rekommendationerna bygger alltså på redan existerande verksamhet och rutiner som kons-taterats vara goda. De samlar och strukturerar med andra ord arbetet för att upprätthålla och främja studieförmågan. Med hjälp av rekommendationerna kan universitetssamfundet utvärdera och utveckla sin verksamhet i anslutning till studieförmågan samt hitta konkreta, beprövade medel för att stödja studieförmågan. Dessutom är rekommendationerna till hjälp för att konkretisera och förstå studieförmågan som helhet, och de är också till nytta när man följer dem. Genom att främja studieförmågan kan man till exempel öka hela samfundets välbefinnande och skapa bättre flyt i studierna.

Rekommendationerna pekar ut sådana resurser och möjligheter hos universitetsgemenskapen som skulle kunna utnyttjas bättre än idag. Hit hör exempelvis att inbegripa främjandet av studieförmågan i studierna, liksom att organisera olika slag av kamratstödsverksamhet, alumnverksamhet och studentföreningsaktiviteter samt att universitetet självt kan spela en roll när det gäller att sysselsätta studerande och erbjuda arbetserfarenhet.

Om arbetet för att främja studieförmågan görs till en del av studierna blir stödet till studenterna mer omfattande, mer systematiskt och mer jämlikt. För det in i exempelvis arbetet för att utveckla undervisningen eller i kvalitetsarbetet leder det även till ökat samarbete mellan de olika aktörer som arbetar med studieförmågan och också till mer systematiskt arbete för att

utveckla studieförmågan. Centrala ämnesområden som bör ingå i studierna är studiefärdigheter, studiekondition och arbetslivsfärdigheter. Med tanke på studieförmågan är det också ytterst viktigt att studenterna beaktas som fullvärdiga och välkomna medlemmar i studiegemenskapen.

I det följande presenteras rekommendationerna närmare. För varje rekommendation ges en beskrivning av innehållet, tips för hur rekommendationen kan utnyttjas samt exempel på goda rutiner i anslutning till rekommendationen. Fler exempel på god praxis finns på adressen www.syl.fi. Rekommendationerna är avsedda att tjäna alla nivåer inom universitetet, såsom universitetet som helhet, universitetsledningen, fakulteterna, avdelningarna, studentserVICEN och studentföreningarna.

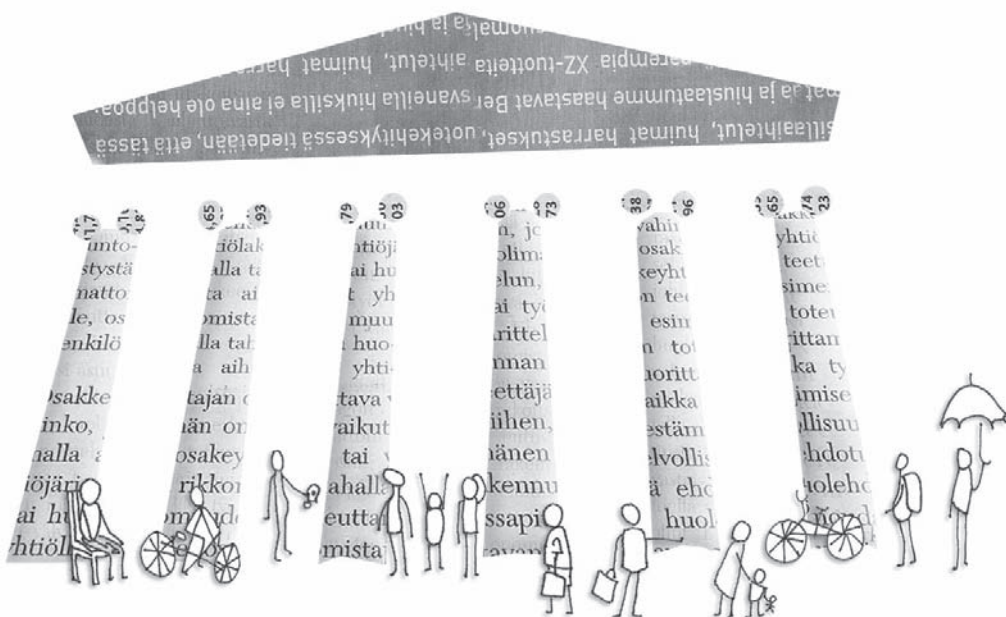
TIPS

Vilka av rekommendationerna för främjande av studieförmågan gagnar din grupp bäst? Ger rekommendationerna dig några idéer om saker som borde kartläggas eller utvecklas? Hur skulle ni kunna utnyttja rekommendationerna i din grupp och hur kan man sparka igång verksamheten? Vad kan du göra för att föra saken vidare och vad kan du själv göra för att stödja studieförmågan?

Rekommendationer om studieförmågan:

1. Arbetet för att främja studieförmågan bör vara systematiskt och organiserat vid hela universitetet och i alla dess gemenskaper.
2. Främjandet av studiefärdigheterna och studiekonditionen bör utgöra en del av studierna.
3. Studierna ska vara fysiskt tillgängliga och beakta att de studerande har olika behov.
4. Studenterna ska uppskattas och uppmuntras till aktivt deltagande, och deras möjligheter att påverka ska främjas.
5. Studenterna bör få stöd, vägledning och uppmuntran under hela studievägen.
6. Främjandet av arbetslivsfärdigheter och övergången till arbetslivet bör utgöra en del av studierna.
7. Genom gemenskap främjas hela samfundets välmående – studenternas studieförmåga och personalens arbetsförmåga.

1. Arbetet för att främja studieförmågan bör vara systematiskt och organiserat vid hela universitetet och i alla dess gemenskaper.



I enlighet med modellen för studieförmåga är arbetet för att främja studieförmågan inriktat på undervisning och handledning, studiemiljö, studiefärdigheter samt hälsa och resurser. Alla grupper inom universitetet bör arbeta för att främja studieförmågan. Arbetet är som effektivast när det görs både internt inom de olika grupperna samt gemensamt mellan grupperna. Det är också viktigt att beakta samarbetet med universitetets olika samarbetspartner (t.ex. SHVS) och andra aktörer (t.ex. arbetskraftsbyråerna).

Arbetet för att främja studieförmågan förutsätter engagemang, strukturer och rutiner. Engagemang innebär vilja och möjligheter till främjande, medan strukturer innebär verksamhetsformer som möjliggör, stöder och avgränsar arbetet. Med rutiner menas olika arbetssätt inom främjandearbetet.

Universitetet och dess interna grupper engagerar sig i arbetet för att främja studieförmågan

- studieförmågan och arbetet för att främja den ses som viktiga och nyttiga
- målsättningar, direktiv och rekommendationer som syftar till att främja studieförmågan och som uppmuntrar främjandearbetet skrivs in i olika verksamhetsdirektiv (t.ex. universitetets strategi, kvalitetsarbete och de interna gruppernas verksamhetsplaner)
- resurser anslås för arbetet för att främja studieförmågan (t.ex. arbetstid, kunskap och färdigheter)

Det finns strukturer som gör arbetet till förmån för studieförmågan till en systematisk och naturlig del av samfundets verksamhet

- främjandet av studieförmågan syns i hur verksamheten är strukturerad (t.ex. verksamhetsplaner, kvalitetsarbete, arbetsgrupper, utvecklingsarbete)
- arbetet för att främja studieförmågan är systematiskt och organiserat (t.ex. att man har kommit överens om mål, innehåll, genomförande och utvärdering samt att ansvaret har delegerats på ett tydligt sätt)
- arbetet för att främja studieförmågan är långsiktigt och regelbundet (t.ex. att man utvecklar vissa aspekter av studieförmågan åt gången och följer upp arbetet årligen)

Arbetet för att främja studieförmågan gör bruk av olika slags rutiner, såsom

- redan befintliga goda rutiner (t.ex. exemplen på god praxis i anslutning till studieförmågan (www.syl.fi) och god praxis hos andra aktörer)
- samarbete och nätverkande (t.ex. att motionstjänsterna är organiserade som samarbete mellan högskolorna i regionen)
- gruppmedlemmarnas kunskaper, erfarenheter och kamratstöd (t.ex. workshoppar)
- delaktigtgörande av studenterna (t.ex. studentrepresentanter i utvecklingsarbetsgrupper)

TIPS

Hur ser nuläget i din gemenskap och vid ditt universitet ut beträffande engagemang, strukturer och rutiner i arbetet för att främja studieförmågan? Vad finns det för behov ifråga om stöd till studieförmågan, och hur kunde detta göras? När ni kartlägger och planerar arbetet kan ni ta hjälp av rekommendationerna om studieförmåga och exemplen på god praxis i anslutning till studieförmågan (www.syl.fi).

EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS:

Samfundet engagerar sig i arbetet för att främja studieförmågan

Studieförmågan har uppmärksammats i universitetets strategi.

Universitetet har skrivit in att det ska följa Kyky-projektets rekommendationer om studieförmåga.

Universitetet har gjort en rekommendation om specialarrangemang för funktionshindrade studerande som ansöker till universitetet samt inlärare med olika inlärningsprofil.

Universitetet har gjort upp en plan för utveckling av utbildningen på lång sikt (2009–2015), där varje år utlysts till temaår för någon särskild sak. År 2009 har till exempel temat ”Smidigare studier och stärkt studieförmåga”. Vid fakulteterna och institutionerna har folk sedan omvandlat detta tema i praktiken i form av olika projekt.

Det finns strukturer för främjande av studieförmågan

Samarbete på nationell nivå, såsom studieförbättringspsykologernas nätverk och nätverk för personer som arbetar med utveckling av undervisningen.

Varje år ägnar universitetets råd för utvärdering och utveckling av utbildningen ett möte åt temat studenternas välbefinnande, och då kan t.ex. studentkåren föra fram olika saker i anslutning till studieförmågan.

Välbefinnandekommittén arbetar för holistiskt välbefinnande inom universitetet.

Universitetet och studentkåren har sina egna trakasserierombudsmän som bildar ett trakasserierombuds nätverk tillsammans med representanter för SHVS och arbetsplatshälsövråden.

Universitetet har en jämställdhets- och lika-behandlingsplan samt en jämställdhetsdelegation.

Det finns rutiner för främjande av studieförmågan

Högskolekoncernen, alltså högskolorna i regionen, har tillsammans byggt upp egna webbsidor för utländska studerande som vid sidan av engelska dessutom i mån av möjlighet också är på andra studenters modersmål – t.ex. kinesiska.

De som arbetar på högskolornas motions-service har ett nära samarbete med student- och studerandekåren genom ett motions- och välbefinnandeskott som t.ex. ordnar mångsidiga evenemang.

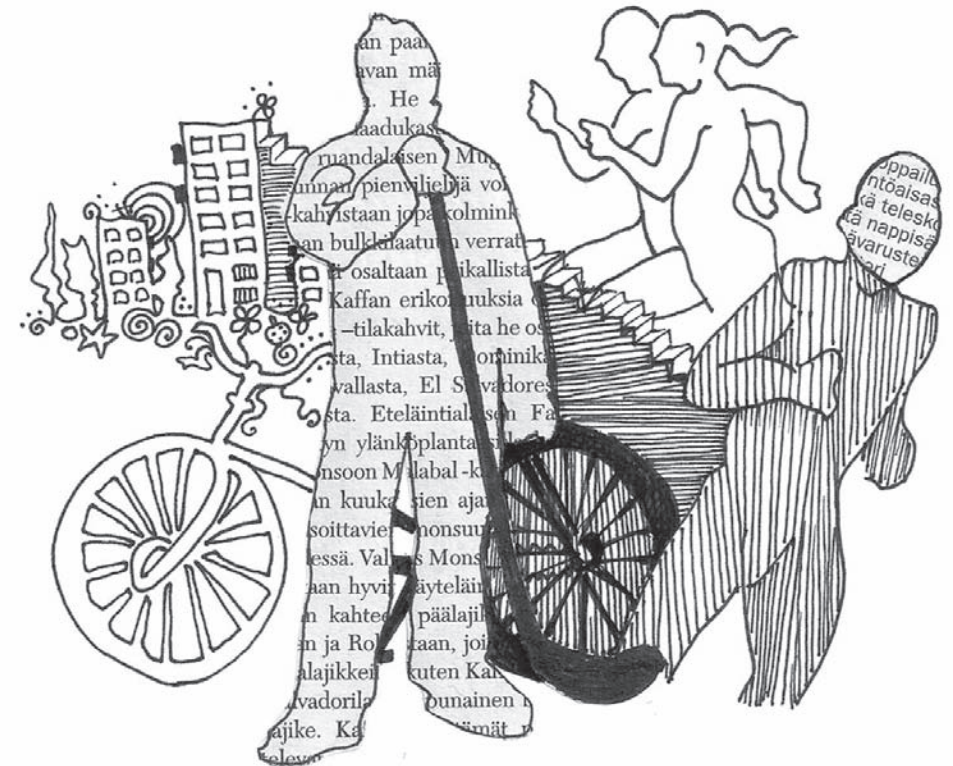
Träffar för studiestödsnämnden och SHVS samt samarbete kring bl.a. bedömningen av hälsoproblem i anslutning till studier som drar ut på tiden.

Universitetet arrangerar årliga utvecklingsseminarier och sommarfester som är öppna för hela personalen och för studenterna.

Studentkåren arrangerar årligen föreningsutbildningar för gillena och föreningarna och samlar de olika aktörerna i olika kommittéer där det görs utbildningar och samarbete och man följer med de andras verksamhet. Det finns t.ex. kommittéer för gilleordförandena, de studieansvariga, informationsfolket och dem som ansvarar för internationella ärenden.

Varje månad hålls ett möte om studieärenden, där studiecheferna från alla fakulteter samt personal från studiebyrån och internationella avdelningen deltar, liksom också olika expertmedlemmar i enlighet med vilket tema som behandlas, t.ex. studieförmåga.

2. Främjandet av studiefärdigheterna och studiekonditionen bör utgöra en del av studierna.



TIPS

Vad behöver studenter i olika skeden av sin studietid för studier som stöder studiefärdigheterna och studiekonditionen, och vilket slags stöd behövs? Hur kan man ta in främjandet av studiefärdigheterna och studiekonditionen i studierna? Med vem eller vilka instanser skulle ni kunna samarbeta (t.ex. Studenthälsan, studiebyrån, karriärservicen, språkcentret, hälso- och välbefinnandearbetsgrupper, studieförbättringspsykolog, Nyyti, hälsoorganisationer)?

EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS:

Studenterna behöver studiefärdigheter och studiekondition, och stödet till dessa borde ingå i studierna. Studiefärdigheterna kan delas in i inlärningsfärdigheter och akademiska färdigheter. Med studiekondition avses åter fysisk och psykisk ork.

Om arbetet för att främja studiefärdigheterna och studiekonditionen görs till en del av studierna blir stödet till studenterna mer omfattande, mer systematiskt och mer jämlikt. Samtidigt signalerar universitetet också att detta arbete är viktigt och utökar samarbetet mellan dem som utför detta arbete. I allmänhet är studiefärdigheterna också arbetslivsfärdigheter, så de är till nytta för studenterna också efter studierna. God studiekondition ger även en grund för god arbetsförmåga.

Studier som främjar studiefärdigheterna och studiekonditionen kan utgöra separata kurser eller vara integrerade i den övriga undervisningen. I tillägg till högskolemotionens normala serviceutbud kan man också främja studiekonditionen genom att erbjuda motion som ingår i studierna, t.ex. i form av en kurs där studenterna kan bekanta sig med olika grenar. Kursen sporrar studenterna att motionera genom att den presenterar olika motionsgrenar samt platser för och möjligheter till motion. Motionens betydelse är stor, för studierna består huvudsakligen av sittande arbete. Förutom att motion främjar den fysiska konditionen, stöder den även mental ork, social växelverkan och gemenskap.

Arbetet för att stödja studiefärdigheterna i studierna innefattar:

Inlärningsfärdigheter

- inlärningsstrategier, d.v.s. sätt eller metoder på vilka individen lär sig saker
- inlärningsstilar, d.v.s. mer bestående benägenhet för att använda vissa inlärningsstrategier
- självstyre, d.v.s. inlärarens färdigheter i att styra och reglera sin egen inläring (t.ex. kontroll över tidsanvändning, motivation samt självutvärdering och reflektion)
- inlärningshinder (t.ex. inlärnings- och skrivsvårigheter samt skräck för att uppträda)

Akademiska färdigheter

- förståelse för det akademiska sakkunnigarbetets och universitetsstudiernas karaktär
- akademiska läs- och skrivfärdigheter
- akademiskt självförtroende, d.v.s. studentens bedömning av sin egen förmåga och sina resurser
- kritiskt och självreflekterande tänkande
- förmåga att visa tillägnat kunnande (t.ex. tentamenssvar)
- färdigheter i informationsanskaffning
- datorfärdigheter och kunskap om nätverksmiljöer
- kunskaper i främmande språk
- kunskaper i att uppträda, att interagera och arbeta i grupp (t.ex. färdigheter för samarbets-, lag- och projektarbete, samt färdigheter i att hålla presentationer, ge feedback och förhandla)

Arbetet för att främja studiekonditionen i studierna innefattar:

- kunskaper och färdigheter som främjar studiekonditionen (t.ex. studieförmåga, ork, stresshantering, studieergonomi samt tillgängligt stöd)
- universitetsmotion (t.ex. en kurs där man kan bekanta sig med olika motionsformer)

Arbete för att stödja inlärningsfärdigheterna i studierna

I studieorienteringen ingår en föreläsning där man bl.a. pratar om vad studier och inläring samt studiefärdigheter innebär. Dessa teman hör också ihop med universitetets webbsidor ”Opi oppimaan” (”Lär dig att lära dig”).

Studierådgivningspsykologen skräddarsyr tillsammans med språkcentret och institutionen för talteknik olika kurser som utgår från studenternas specialbehov (språkskräck, dyslexi, nervositet). Kursen om att uppträda och lära sig ges också på engelska.

Arbete för att stödja de akademiska färdigheterna i studierna

För nya studerande ges en nätkurs Akademiska studiefärdigheter (3 sp), där de lär sig om inläring, akademiska studier, informationssökning och nätbaserade studier. Studenterna får individuell feedback på övningsuppgifter samt innehållsorienterade nätdiskussioner som styrs av en tutor.

I början av studierna lär vi studenterna hur de kan använda elektroniska dokumentmallar (s.k. templates) i sina skriftliga arbeten. Dokumentmallen gör det enklare att skriva och läsa de skriftliga arbetena.

Genom kursen IKT-körkortet strävar vi efter att säkerställa att studenterna har tillräckliga grundkunskaper och färdigheter i informations- och kommunikationsteknologi för att kunna genomföra sina studier.

För de utländska studenterna håller vi en utbildning Study system in faculties, där de får instruktioner för hur man t.ex. skriver uppsatser och håller föreläsningdagböcker i enlighet med de krav som gäller inom finländsk högskoleutbildning.

På de kurser som hör till första året beaktar föreläsarna de nya studenterna och ger dem sina egna rekommendationer om hur de ska allokera tid för studierna.

I anslutning till arbetet med att göra upp den individuella studieplanen, alltså ”HOPS-arbetet”, samlar studenterna ihop en portfolio för att på ett sammanfattande sätt gestalta och utvärdera sin egen inlärningsprocess, de studier de avlägger samt de färdigheter som examen ger. I arbetet ingår också kompletterande av den egna portfolioportföljen. Vi delar ut portföljerna i början av studierna och sedan presenterar studenterna dem i slutet.

Högskolan och studentkåren har ett rekryteringsteam som besöker olika gymnasier. Teamet arrangerar högklassig utbildning, där exempelvis en konsult håller en workshop om framträdandeteknik. Studenterna får god utbildning samt erfarenhet av att hålla presentationer.

Varje student har minst en obligatorisk kurs i företagande.

I de utländska studenternas individuella studieplaner ingår en kulturmodul som tar upp deras anpassning till studiestaden och Finland, och där man diskuterar eventuella problem och hur dessa kan lösas.

Arbete för att främja studiekonditionen i studierna

Studenterna kan avlägga motionskurser (2–4 sp) där de kan bekanta sig med olika motionsformer. På kurserna bekantar man sig med olika grenar, olika motionsplatser och universitetets motionsutbud samt deltar i minst en föreläsning som stöder studieförmågan. Kursen omfattar 15 prestationer som studenten själv väljer utifrån sin tidtabell och sina intressen.

Sibelius-Akademien erbjuder gymnastik- och danslektioner till alla studerande. På avdelningen för orkesterinstrument ges det dessutom kurser i bodyflow, Alexanderteknik och pilates samt annan kroppskontroll. På avdelningen för vokalmusik finns det balett och fäktning, avdelningen för folkmusik har folkdans o.s.v. Alla dessa kurser ger studiepoäng.

3. Studierna ska vara fysiskt tillgängliga och beakta att de studerande har olika behov.



TIPS

Hur ser er gemenskap på tillgänglighet, och vad har ni för kunskaper om tillgänglighet? Vad har ni för strukturer eller rutiner som stöder tillgängligheten? Vad borde det göras till förmån för tillgängligheten i er gemenskap eller vid ert universitet, och hur kunde tillgängligheten främjas? När ni funderar på dessa frågor kan ni ta hjälp av exemplen på god praxis i anslutning till studieförmågan (www.syl.fi).

Undervisningen och studierna ska vara tillgängliga, d.v.s. beakta att studenterna har olika egenskaper och behov. Med tillgängliga studier menas att den fysiska, psykiska och sociala miljön är organiserad på så sätt att var och en har möjlighet att studera på likvärdigt sätt som alla andra oberoende av sina egenskaper. Också studenturvalet ska vara tillgängligt. (ESOK 2009.)

Förutom att studieförmågan främjas av att man beaktar olikheter, främjas den också av att man beaktar studenternas behov och situationer. Därigenom förbättrar man till exempel tillgängligheten för studerande som har familj eller bor på annan ort. Tillgänglighet kan också betyda att tillgången på böcker är tillräcklig, att det erbjuds alternativa sätt för att avlägga kurser, att det finns skyltning på engelska, att det finns pausrum som möjliggör interaktion samt att det är möjligt att sammanjämka värnplikt med studier. I vid bemärkelse innefattar tillgängligheten även jämställdhet och likabehandling. Vid ett tillgängligt universitet blir ingen diskriminerad, och alla har rätt att känna att de kan tillhöra gemenskapen sådana som de är.

Tillgängligheten beaktas ingående

- studenternas olikheter beaktas (t.ex. olika slags inlärare, funktionshindrade eller personer som stressar)
- studenternas olika behov och situationer beaktas (t.ex. möjligheter till distansstudier)
- diskriminering eller mobbing tillåts inte i gemenskapen (t.ex. ombudsmän och direktiv)

Förståelsen för och kunskapen om tillgänglighet ökas

- man strävar efter att öka förståelsen för och kunskaperna om tillgänglighet hos alla medlemmar i gemenskapen (t.ex. orienterande studier, personalutbildning och nyttjande av ESOK-guider)
- man ser till att personalen och studenterna har uppdaterad kunskap om tillgänglighet (t.ex. tillgänglighetsrekommendationer och information om hantering av olycksfall bland studerande)

Arbetet för tillgängligheten är systematiskt

- tillgängligheten ökas inom alla universitetets gemenskaper (t.ex. att nätmiljön görs mer användarvänlig och överbelastande kurser stryks)
- tillgängligheten ökas inom alla dimensionerna i modellen för studieförmåga (i anslutning till exempelvis studiemiljön görs informations- och kommunikationsteknologin tillgängligare med tanke på specialgrupper, språk och tillgång till information)
- det finns strukturer och rutiner som gör arbetet till förmån för tillgängligheten systematiskt, regelbundet och organiserat samt ser till att det har resurser (universitetet har t.ex. en tillgänglighetsplan, kvalitetsarbetet innefattar tillgänglighet, det finns tillgänglighetskartläggningar, personer, arbetsgrupper och tjänster samt tydligt delegerat ansvar)
- tillgänglighetsarbetet inbegriper samarbete och utnyttjande av nätverk (t.ex. jämställdhets- och likabehandlingsverksamhet)
- tillgänglighetsarbetet och planeringen strävar efter att delaktiggöra, d.v.s. innefattar alla gemenskapens medlemmar

EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS:

Tillgängligheten beaktas ingående

Vi försöker ordna undervisningen och tentamensmöjligheterna på ett så mångsidigt sätt som möjligt och beakta att olika individer har olika förutsättningar för att studera. I situationer där en student är förhindrad att delta i föreläsningar är det möjligt att avlägga studierna på annat sätt.

Beroende på utbildningsområde är det möjligt att studera på distans eller vid sidan av arbetet. De flexibla studiemöjligheterna ökas av exempelvis möjligheten till distanstentamen, där tentamen sänds till en läroinrättning på studentens hemort.

Vid vårt universitet har vi grupparbetslokaler som man kan använda utan att boka. Möjligheten till grupparbete främjas av att studenterna kan använda universitetets lokaler dygnet runt.

För förstaårsstudenter med svaga kunskaper i svenska erbjuder vi en repetitionskurs (1 sp) som gör det lättare att avlägga de obligatoriska kurserna.

Studentkåren upprätthåller ett rum för barnskötsel i universitetets lokaliteter på campus, och vi erbjuder också en barnparkering för studerande där det dessutom finns ett återanvändningsskåp.

För vuxenstuderande arrangeras en hel del veckoslutsundervisning (fre-lö). Det arrangeras också intensivkurser för andra studerande, i huvudsak under tentamensveckorna.

Universitetet har gjort upp direktiv för hur man ska agera i fall av sexuella och andra trakasserier.

Förståelsen för och kunskapen om tillgänglighet ökas

Studenter som behöver specialarrangemang i sina studier får ett papper av studierådgivningspsykologen där deras behov beskrivs. På så sätt kan studenterna enkelt förklara sin situation för olika lärare.

Universitetet arrangerar tillgänglighetsutbildning för ledningen, dit vi också bjuder in studenter för att hålla anföranden.

Arbetet för tillgängligheten är systematiskt

Tillgänglighetsarbetet hör till universitetets kvalitetssäkringssystem, och ledningen utvärderar årligen olika faktorer i anslutning till tillgänglighet och hur dessa förbättrats.

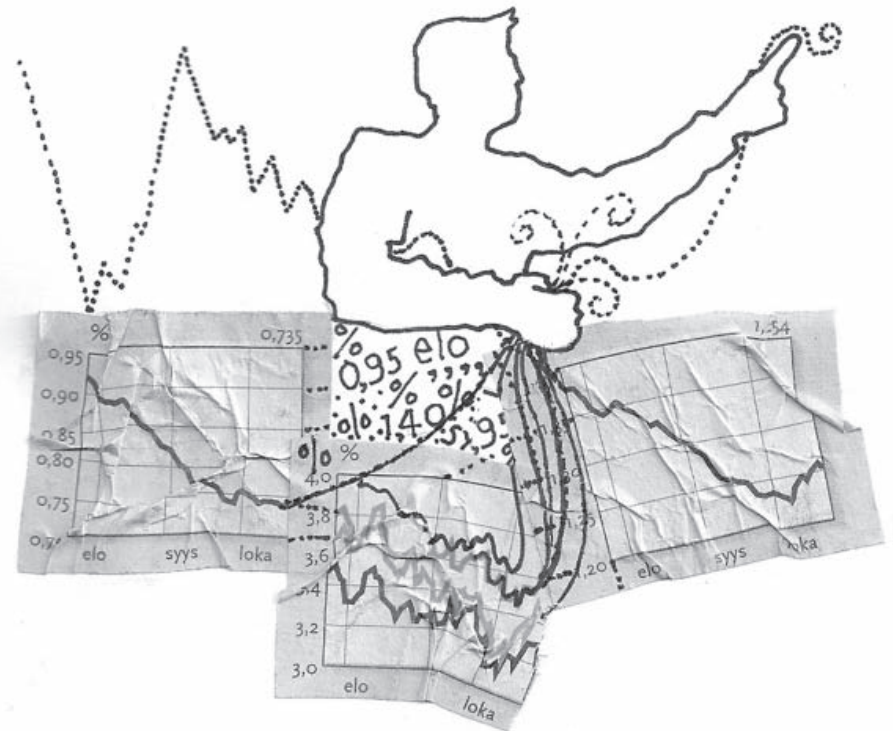
Universitetets studenterådgivning har två små rum som funktionshindrade studenter kan använda som tentamens- och vilorum. I rummen finns det datorer, tentamensmöjlighet, läs-TV och skrivare.

Sommarstudier kan avläggas antingen genom separat fastslagna kurser eller genom att man kommer överens om individuella kurspaket med föreläsaren.

Vi gjort en substansanalys för varje kurs, och vi följer upp kursernas belastningsgrad och åtgärdar vid behov belastningen. På så sätt har vi vårt på det torra när det gäller dimensioneringen av kurserna.

Funktionshindrade studerande har redan länge deltagit i internationellt studentutbyte. Inom EU:s Sokratesprogram och det nordiska Nordplusprogrammet kan man få tilläggsfinansiering för att täcka sådana extrautgifter som funktionshindret kan leda till.

4. Studenterna ska uppskattas och uppmuntras till aktivt deltagande, och deras påverkningsmöjligheter ska främjas.



TIPS

Hur kan studenterna påverka och bli hörda i er gemenskap? Hur uppmuntras studentaktiviteter? Hur skulle man kunna främja studentverksamheten och studenternas påverkningsmöjligheter? Hur skulle man kunna utöka samarbetet med studentföreningarna? Hur kan man föra in mera involverande och interaktiva undervisnings-, studie- och examinationsformer? Hur skulle man bättre kunna utnyttja olika metoder av kamratstöd i undervisningen, handledningen och stödarbetet?

EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS:

Studieförmågan stöds av att de studerande uppskattas och uppmuntras samt att deras påverkningsmöjligheter främjas. Bland medlemn finns exempelvis deltagande i gemenskapens verksamhet samt möjlighet att påverka och bli hörd.

Också studentaktiviteter, vilket innefattar exempelvis studentföreningsverksamhet, stöder studieförmågan och bör därför uppmuntras av universitetet. Som incitament kan man använda exempelvis arvoden, arbetsintyg eller studiepoäng. Inom undervisningen och handledningen kan man också främja studieförmågan genom att använda interaktiva och aktiverande undervisnings-, studie- och examinationsformer. Hit hör exempelvis att studerande stöder, undervisar och vägleder andra studerande.

När studenterna är aktiva och påverkar inom universitetsgemenskapen ökar känslan av grupp-tillhörighet och gemenskap, engagemanget, motivationen och stödet mellan medlemmarna. Samtidigt får studenterna arbetserfarenhet och lär sig sådana färdigheter som de behöver i arbetslivet, såsom interaktions-, samarbets- och mötesfärdigheter. Studiemotivation, arbete för gemensamma mål och utnyttjande av kamratstödsverksamhet ökar inte bara studiefärdigheterna utan hela samfundets välmående till exempel i och med att stämningen förbättras och arbetsuppgifterna fördelas.

Studenternas påverkningsmöjligheter främjas

- det finns strukturer och rutiner för studentdeltagande och påverkan (t.ex. att ämnesföreningens studieansvariga deltar i möten vid institutionen och att man regelbundet frågar efter studenternas åsikter)
- i all verksamhet som berör studenterna är studenterna representerade, och universitetet samarbetar med studentföreningarna (t.ex. när undervisningsplaner görs upp)
- universitetet samlar in feedback från studenterna och utnyttjar denna (t.ex. kurs- och examensutvärderingar samt atmosfärundersökningar)

Studentaktivitet uppmuntras och deltagande i studentaktivitet belönas

- genom arvoden (t.ex. för arbete som kursassistent eller studentstudiehandledare)
- genom arbetsintyg (t.ex. för att leda studiecirklar eller verka som tutor)
- genom studiepoäng (t.ex. för verksamhet inom studentföreningar)

Involverande och aktiverande studiemetoder används

- interaktiva och involverande undervisnings- och studiemetoder (t.ex. grupparbeten, fallstudier och interaktiva nätmiljöer)
- undervisning, handledning och stöd från studerande till studerande (t.ex. studentstudiehandledare, studiecirklar och kursassistenter)
- aktiverande bedömningsmetoder (t.ex. själv- och peer-bedömning samt gruppsamtal och individuella samtal)

Studenternas påverkningsmöjligheter främjas

Studenterna deltar i studentturvalet genom att de ingår i antagningsarbetsgrupper som utsetts av fakultetsråden.

Universitetet gör årligen en enkät till de utländska studenterna där vi samlar in feedback om den service som universitetet erbjuder samt om studierna, integrationen och studentkårens service.

Universitetet samlar in information från nyutexaminerade och personer som varit i arbetslivet några år för att få veta hur de upplevde studierna och hurdan deras arbetssituation är. Vi samlar också in feedback från deras arbetsgivare.

Universitetet har utvecklat ett system för systematisk studentfeedback som uppmuntrar till mångsidiga feedbackmetoder.

Studentaktiviteter uppmuntras

Alla tidigare och nuvarande studerande och anställda vid universitetet kan gratis ansluta sig till ett elektroniskt alumnätverk.

Inom studentkåren verkar cirka 260 olika föreningar (nationer, fakultetsföreningar, ämnesföreningar, studentpolitiska föreningar, kulturföreningar, samhällliga föreningar, motionsföreningar, religiösa föreningar, internationella föreningar, spelföreningar m.m.), vars verksamhet bl.a. stöds genom att studentkåren erbjuder dem lokaliteter och ekonomiskt verksamhetsunderstöd. Informationen om hur man grundar en förening och om den service som erbjuds till föreningar finns också på svenska och engelska.

Studentkåren arrangerar utbildningar, träffar och social samvaro för studentrepresentan-

terna i universitetets förvaltning.

Språkcentret anställer studerande för att arbeta som tutorer för självstudier och som kursassistenter på kurserna. Arbetstiden uppgår till några timmar per vecka i 2–3 månaders tid.

Studerande som aktivt verkar som förtroendevalda eller gör kulturarbete inom studentkåren, ämnesföreningar eller universitetets officiella förvaltningsorgan under minst ett år kan få 2–4 studiepoäng för den verksamheten inom ramen för examen. Dessutom ges 4 studiepoäng per läsår för tutorverksamhet.

Vi har en studiehelhet Förtroendeuppdrag inom Sibelius-Akademien inom vilken man kan få maximalt 10 sp för arbete i föreningar o.d. Poäng ges enligt följande: studentkårens styrelse (1 år, 4 sp), studentkårens fullmäktige (2 år, 2 sp), universitetets styrelse (3 år, 3 sp), utbildnings- och forskningsrådet (3 år, 3 sp), avdelningsråd (3 år, 3 sp) och ämnesföreningens styrelse (1 år, 2 sp).

Involverande och aktiverande studiemetoder används

Inom vårt universitet har vi studentstudiehandledare som erbjuder studenterna vägledning och rådgivning och presenterar sin verksamhet inom ramen för studieorienteringen.

Universitetet arrangerar en graducirkel, vilket är en diskussionsgrupp för personer som skriver gradu. I graducirkeln kan man träffa andra som arbetar på sin gradu och utbyta tankar och idéer med dem.

Studentkåren och studierådgivningspsykologen samarbetar om att upprätthålla fadder-studerandeverksamhet, där studenter ungefär en gång i veckan hjälper andra studenter på vissa kurser med sådant som behandlats under kursen.

5. Studenterna bör få stöd, vägledning och uppmuntran under hela studievägen.



TIPS

Hur ges vägledning, stöd och uppmuntran till studenter i olika skeden av studievägen i er gemenskap? Hur skulle ni kunna utveckla detta område eller föra in det i studierna? På vilka sätt belönas studenterna eller hela gemenskapen hos er? När ni funderar på dessa frågor kan ni ta hjälp av exemplen på god praxis i anslutning till studieförmågan (www.syl.fi).

Stöd, vägledning och uppmuntran är centrala faktorer i studieförmågan. De ökar till exempel studenternas möjligheter och motivation att klara av sina studier. Stöd, vägledning och uppmuntran borde ingå i studierna under hela studievägen och borde kunna erbjudas av alla medlemmar i universitetsgemenskaperna. Några exempel är positiv feedback under föreläsningar, råd av studentenservicen och kamrattstöd i gradugruppen.

Förutom att erbjuda vägledning och stöd borde man också fästa uppmärksamhet vid vägledningens och stödets form och kvalitet. Det räcker inte att enbart informera, utan stödet och vägledningen bör vara emotionella, interaktionella och reflekterande, och de bör ges med utnyttjande av flera olika hjälpmedel. Också kompetensen och strukturerna i anslutning till vägledningen borde utvecklas. Samfundet ska vara uppmuntrande och belönande såväl på grupp- som på individnivå. Meningsfull undervisning och meningsfulla studier, positiv feedback, medvetenhet om lärandet samt belöning för idéer, aktivitet och prestationer ökar studiemotivationen och hjälper studenterna att orka.

Stöd, vägledning och uppmuntran ingår i studierna

- stöd, vägledning och uppmuntran utgör en del av studierna under hela studievägen (t.ex. tutorering, HOPS-arbete (d.v.s. arbete med den individuella studieplanen), stöd under arbetspraktik och gradugrupper)
- studenterna styrs och uppmuntras att stödja varandra (t.ex. att ge feedback på varandras pågående arbeten)
- det erbjuds tilläggsstöd och vägledning, och såväl studenter som personal känner till dessa tjänster (t.ex. studentenservice, studierådgivningspsykologer, vägledningskartor)
- gemenskapen ser till att dess medlemmar kan identifiera och möta problem i studierna samt reagera på dem (t.ex. genom att hänvisa vidare till studierådgivningspsykolog)

Stödets och vägledningens form och kvalitet uppmärksammas

- vägledning och stöd är inte bara information, utan de består av dialog, lyssnande, upplevelser, växelverkan och reflektion
- stöd och vägledning ges i olika former och med olika hjälpmedel (t.ex. träffar och internet)
- i verksamheten används även studenter (t.ex. tutorering och studentstudiehandledare)
- handledningskompetensen och de strukturer som stöder handledning upprätthålls och utvecklas (t.ex. genom utbildning eller med hjälp av institutionens helhetsplan för handledning inom utbildningen)

Studenterna uppmuntras och belönas

- man får positiv feedback på välutfört arbete och konstruktiv feedback på det som behöver vidareutvecklas (t.ex. konstruktiva feedbacksamtal i grupp eller enskilt)
- det erbjuds utmanande och intressanta studier och undervisning, varigenom studenterna får upplevelser av att lyckas och av att gå framåt (t.ex. en intressant föreläsningsserie genast i början av studierna)
- medvetenheten om den egna inlärningen och utvecklingen stärks (t.ex. att man ställer upp och uppnår konkreta mål och att man tillämpar det man lärt sig)
- idéer, aktivitet och prestationer belönas på grupp- och individnivå (t.ex. pekuniärt initiativavode för grundande av gradugrupp, blommor för deltagande i utvecklingsverksamhet, pengar för kvalitetspris kring studentföreningens verksamhet, diplom för bra slutarbete)

EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS:

Stöd, vägledning och uppmuntran i studierna

Fakulteternas orienteringsstudier består av välbefinnandeorientering som koordineras av välbefinnandearbetsgruppen Kehrä och av orientering i HOPS-arbete.

Universitetet erbjuder faktatutorering, som är en tillämpad och lättare form av tutorering. Den är avsedd för studerande som har familj, bor på annan ort, studerar vid sidan av arbetet eller redan har mycket universitetsstudier bakom sig.

Nya studerande får egna lärartutorer som t.ex. hjälper dem att göra sina individuella studieplaner eller välja ämnen. Studenten har samma lärartutor under hela studietiden.

Varje institution är skyldig att göra upp en egen plan för studiehandledning.

Stödets och vägledningens form och kvalitet uppmärksammas

Universitetet har en gemensam e-postadress och mottagning för all studierådgivning, därifrån studenterna sedan slussas vidare till andra rådgivare enligt behov.

Vi har en studentstödsgrupp som är ett yrkesövergripande samarbetsorgan där man tillsammans utvecklar handledningen och försöker främja studenternas välbefinnande genom systematiskt samarbete mellan olika handledningssektorer.

Nya studerande erbjuds personliga träffar med studiechefen. Träffarna görs upp i samband med startinfon.

För dem som åker utomlands på utbyte finns en kamratstödsgrupp både före och efter utbytet. Gruppen träffas innan deltagarna åker iväg, och då deltar de i gemensamma föreläsningar. Efter utbytet träffar de nya studerande som ska på utbyte och får samtidigt möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter.

Innan de nya studenterna anländer skickar

vi minnepinnar till dem, där vi har laddat upp ett informationspaket för nya studerande (programmet för orienteringsveckan, studiehandboken, guiden för nya studerande, undervisningsperiodernas tidtabeller, tentamensdatum, instruktioner för tillgodoräknande, manual för WebOodi, användarnamn och lösenord för datorerna, IT-regler och information om studiestöd). Studenterna kan gå igenom det på förhand, och så tittar vi också igenom pinnen under orienteringsdagarna.

Genom att flera studerande har samma egenlärare bildas det grupper som under ledning av egenläraren träffas några gånger per år.

På högskolans webbplats finns en samling med artiklar där studerande som varit på utbyte tidigare skrivit om sina erfarenheter från olika studiemål.

Vi arrangerar ett eget info för dem som utför sin värnplikt under studietiden.

För dem som skriver kandidat- eller magisteravhandling finns en omfattande elektronisk manual med hjälp ifråga om bl.a. ämnesval och källanvändning. Guiden finns också på engelska.

De nya studenterna får en liten broschyr, en infosticka, där vi samlat alla de olika instanser som ger handledning och studentservice. Infostickans format är sådant att man kan ha den i plånboken. Infostickan svarar också på personalens behov.

Studenterna uppmuntras och belönas

Inom orienteringsstudierna betonar vi att studenterna själva ska ta initiativ och uppmuntrar dem att modigt ta kontakt med dem som de behöver kontakta.

Personalen och studenterna ordnar gemensamma institutionsfester.

Alla tutorer får studiepoäng, ett arbetsintyg och ett arvode (cirka 120 euro).

6. Främjandet av arbetslivsfärdigheter och övergången till arbetslivet bör utgöra en del av studierna



TIPS

Vilka arbetslivsfärdigheter och kunskaper främjas i er gemenskap och hur görs detta arbete? Hur kan man främja växelverkan mellan teori och praktik samt självreflektion bland studenterna? Hur placerar sig dessa saker inom studierna och på studievägen? Hur uppmärksammar ni i er gemenskap att studerande samlar arbetslivserfarenhet och hur kunde detta utvecklas?

EXEMPEL PÅ GOD PRAXIS:

Verksamheten för att främja arbetslivsfärdigheterna, arbetslivsberedskapen och övergången till arbetslivet borde utgöra en del av studierna och vara inplacerad under hela studievägen. Arbetslivsfärdigheterna ökar studieförmågan, gör att studierna framskrider bättre, förbättrar sysselsättningen och ökar framgången i arbetslivet. Studenterna ska till exempel veta vilket slags jobb de vill ha, hur personer som har deras examen placerar sig i arbetslivet och hur man söker arbete. Dessutom behöver de kunskap om och färdigheter för arbetslivet, så att de kan fungera i arbetslivet och har tro på sin arbetslivsfärdighet.

Arbetslivsfärdigheterna kan delas in i allmänna färdigheter för arbetslivet, branschspecifika kunskaper samt självstyrnings- och reflektionsfärdigheter. Arbetslivsfärdigheterna kan utvecklas inom studierna genom att man integrerar dem med den övriga undervisningen eller också genom särskilda kurser eller studiehelheter för ändamålet. Också student- och alumnverksamhet kan rekommenderas som ett sätt att öka arbetslivsfärdigheterna.

Arbetslivsfärdigheterna främjas av växelverkan mellan teoretisk kunskap och praktiska färdigheter samt genom utvecklande av självreglerings- och reflektionsfärdigheterna. Ur denna synvinkel kunde exempelvis arbetspraktik utnyttjas effektivare. Man kan också dra nytta av universitetets egen roll när det gäller att sysselsätta och erbjuda arbetserfarenhet. Den arbetserfarenhet och de förbättrade arbetslivsfärdigheter som studenterna får genom undervisnings-, väglednings- och kamratstödsuppgifter och genom andra studentaktiviteter skulle kunna identifieras och erkännas bättre än vad som är fallet idag.

Främjandet av arbetslivsfärdigheter och övergången till arbetslivet utgör en del av studierna

- arbetslivsfärdigheterna utvecklas under hela studievägen (t.ex. HOPS- och portfolioarbete)
- främjande av arbetslivsfärdigheterna integreras i undervisningen (t.ex. arbetslivssimulerande arbetssätt, företagssamarbete, företagsprojekt och introduktion till arbetstagarnas rättigheter)
- det erbjuds olika kurser och studiehelheter om arbetslivet (t.ex. kurser i mötesteknik eller teamarbete, arbetspraktik och en arbetslivsstudiehelhet)
- de allmänna och branschspecifika arbetslivsfärdigheterna ökas (t.ex. projekthanterings-, kommunikations-, väglednings-, problemlösnings-, ledar- och företagarfärdigheter)
- jobsökningsfärdigheter förbättras (t.ex. hur man skriver arbetsansökningar eller hur anställningsintervjuer går till)
- studentverksamheten utnyttjas i utvecklandet av arbetslivsfärdigheten (t.ex. studiepoäng för deltagande i studentföreningars företagsbesök med tillhörande efterreflektion)
- alumnverksamheten utnyttjas för att främja arbetslivsfärdigheterna och kartlägga kompetensbehoven (t.ex. karriärbeskrivningar, arbetslivsbesök, mentorverksamhet, arbetslivsenkäter)

Växelverkan mellan teoretisk kunskap och praktiska färdigheter ökas

- studenterna tränas i att tillämpa teoretisk kunskap praktiskt och omvandla praktik till teoretisk kunskap
- självreglerings- och reflektionsfärdigheter främjas (t.ex. medveten och kritisk utvärdering av ens eget arbete, professionell utveckling och tro på den egna förmågan)
- arbetspraktik utnyttjas på ett mångsidigt sätt (t.ex. reflektioner kring arbetsliv och karriär, tillämpning av inlärd teori och teoretisering av praktisk kunskap samt tillfällen för att dela med sig av sina erfarenheter från arbetspraktik)

Studenterna erbjuds arbetserfarenhet och arbetsinty

- undervisnings-, handlednings- och stöduppgifter (t.ex. arbete som forsknings- eller kursassistent)
- studentaktivitet och studentföreningsverksamhet (t.ex. arrangemang av vetenskapsdagar, verksamhet inom ämnesföreningen och deltagande i alumnmentorverksamhet)
- arbetspraktik

Under första studieåret går studenterna en kurs i företagsverksamhet och teamarbete där de tränar på att reflektera över sin egen verksamhet och sitt inlärande. Under kursen skriver de till exempel ned inlärningsmål och utvärderar hur väl deras förväntningar uppfyllts. De besöker också skolor och berättar för abiturienter om högskolestudier och får tilläggspoäng till kursuppgifterna för det.

Fakulteten har en yrkesbildsmaskin, eller ”akukone”, som är ett hjälpmedel för studie- och karriärplanering och fungerar på samma sätt som ett kandidattest (”valmaskin”). I maskinen finns det två frågebatterier: det ena beskriver vad studenten är intresserad av och det andra sådana kunskaper och färdigheter som alumnerna behöver i sina nuvarande arbetsuppgifter. Studenten svarar på frågor, varefter maskinen presenterar alumnerna i den ordning som de motsvarar studentens önskemål på sitt framtida arbete. Förutom att maskinen berättar om de kunskaper och färdigheter som behövs i olika yrken presenterar den också respektive alumns studiebakgrund och karriärhistoria samt olika yrkesprofiler enligt vilka alumnerna är klassificerade. Tanken är att studenterna ska kunna utnyttja maskinen i sitt HOPS-arbete genom hela studietiden.

Fakulteterna arrangerar varje år kvalitetsbryggträffar i samarbete med karriär- och rekryterings servicen. I träffarna deltar representanter för arbetslivet, personer som redan utexaminerats från fakulteten, nuvarande studerande samt personal från fakulteten. Träffarna baserar sig på karriäruppföljningen ”Maistereiden viisi vuotta työmarkkinoilla” som arbetslivs- och rekryterings servicen har genomfört. Genom träffarna försöker fakulteterna göra sitt utbildningsutbud mera arbetslivsorienterat.

Vi håller reflektions- och feedbackdiskussioner efter praktikperioder.

Målet med kursen Träna arbetssökning (3 sp) är att den studerande ska ha färdigheter för att söka arbete. Under kursen skaffar den studerande sig kunskap om och färdigheter för att verka på arbetsmarknaden samt lär sig identifiera sina egna styrkor och få en uppfattning om olika karriärmöjligheter. Till det centrala substansinnehållet hör självkännedom, arbetsökningskanaler, arbetsansökan, CV och anställningsintervju.

Förstaårsstudenterna har en obligatorisk teamarbetskurs som varar hela året och där de gör olika caseuppgifter för riktiga företag. I slutet av kursen gör varje team ett lite större beställningsuppdrag som presenteras för företaget. Företaget ger feedback och kommenterar teamets arbetsresultat.

Ämnesföreningen arrangerar minimentorering, där studenter och utexaminerade från institutionen möts. Med hjälp av mentorverksamheten kan studenten bl.a. få klarare uppfattningar av sina planer och en realistisk bild av branschen, medan mentorn kan pejla sin egen yrkesväg mot adeptens synvinklar. Mentorprogrammet innehåller tre träffar, och två till fyra intresserade studerande från samma utbildningsområde deltar i varje träff. Temat för träffen kan till exempel vara beskrivning av mentorns bransch, arbetsplats och karriär, karriärplanering för adepterna och arbetsplatsbesök. Gruppen får stödmaterial för att planera sina träffar.

I kandidatskedet kan studenterna göra en praktik i arbetsmiljö, en s.k. halarpraktik, där de bekantar sig med den fysiska och sociala miljön i sin kommande bransch. Studenterna på magisternivå kan i sina studier tillgodoräkna sig arbetspraktik, vars avsikt är att ge dem förmåga att tillämpa sina teoretiska baskunskaper för praktiska ändamål på det sätt som behövs i arbetslivet.

7. Gemenskap främjar hela samfundets välmående – studenternas studieförmåga och personalens arbetsförmåga



TIPS

Vilka förutsättningar för gemenskapskänsla finns i ert kollektiv och hur kunde dessa stärkas? Hur stöds och främjas gemenskapskänslan i ert kollektiv? Hur skulle man kunna främja samhörigheten mellan de grupper (t.ex. studentgemenskapen) som finns inom ert kollektiv (t.ex. fakulteten)? Hur kan man främja personalens arbetsförmåga?

Universitetssamfundet bör stödja och främja gemenskap, för genom gemenskap kan man förbättra studieförmågan, medlemmarnas sociala kapital och hela samfundets välmående. Universitetet bör också beakta att studenterna utgör en del av gemenskapen. Det betyder att man i all verksamhet ser förhållandet mellan personal och studerande som ett partnerskap snarare än som ett kundförhållande.

Delaktighet i universitetsgemenskapen förutsätter gemensamma värderingar, normer och mål, men gemenskapen ska också bygga på dialog, förhandling och uppskattning av mångfald. Det behövs öppenhet, förtroende, växelverkan och deltagande, vilka i sin tur förutsätter gemensam tid, platser, rutiner och stabilitet. Individerna ska ha en känsla av att de hör till gruppen, av att de behövs och av att gruppen accepterar dem.

För att öka gemenskapskänslan måste man skapa förutsättningar för den och främja den systematiskt. Det är också viktigt att man ser efter personalens kunskande och arbetsförmåga, så att dess medlemmar klarar av att främja studenternas studieförmåga och ta hand om sitt eget välmående.

Förutsättningar för gemenskap ges

- man förhåller sig positivt till gemenskap och erkänner dess betydelse (t.ex. att social interaktion och vi-anda uppskattas)
- det ges möjligheter att tillhöra och uppleva att man tillhör flera olika grupper och gemenskaper (t.ex. institution, årskurs, virtuell gemenskap inom nätbaserad undervisning)
- lokalerna främjar gemenskap (t.ex. gemensamma pausrum och soffor)
- ingen diskrimineras

Gemenskap främjas systematiskt

- det finns strukturer för främjandet av gemenskap (beaktas t.ex. i plan för utvecklande av undervisningen)
- gemenskapsskapande verksamhetskultur stärks genom att man gör saker tillsammans och umgås (t.ex. utvecklingsdagar, samtal och gemensamma fester)
- förutsättningarna för gemenskap och rutiner som främjar gemenskap stärks (t.ex. positiv inställning, lokalteter som främjar gemenskap, förhandlande attityd, gruppbyggande verksamhet)
- samarbetsbaserade, gemenskapsbyggande undervisnings-, studie- och examinationsformer främjas (t.ex. grupparbeten, gemensamma projekt, interaktiva nätmiljöer och feedback genom gruppdiskussion)
- god arbets- och studieatmosfär främjas (t.ex. diskussion, gemenskap, tolerans, förtroende, uppskattning)

Personalens arbetsförmåga stöds

- de anställda uppskattas och man ser till deras resurser (t.ex. att det finns tillräckligt med personal och att man har möjlighet att påverka sitt arbete)
- personalens universitetspedagogiska kunskande uppskattas och utvecklas (t.ex. anställning, uppmuntrande lönesystem, utbud av pedagogiska studier)
- personalen och personalgemenskapen belönas (t.ex. tack och priser)
- personalens arbetsork främjas (t.ex. Må bra-verksamhet, gott ledarskap, stöd och vägledning)

Förutsättningar för gemenskap ges

Studentkåren erbjuder ett eget diskussionsforum för studerande med familj.

Studentkåren i huvudstadsregionen arrangerar umgängeskvällar tillsammans med Nytti – också svensk- och engelskspråkiga studerande kan delta i kvällarna.

På en del institutioner finns det gemensamma rum för social samvaro mellan studerande och personal.

Gemenskap främjas systematiskt

Många gillen och ämnesföreningar arrangerar informella kaffetillställningar m.m. tillsammans med professorerna och personalen på sina utbildningsprogram, t.ex. institutionskaffe varje månad.

Under första året har alla nästan samma studier, vilket klart ökar samhörigheten.

I enlighet med institutionens lillajulstradition arrangerar studenterna på första årskursen en julfest för studerande, alumner och institutionens personal. Det här underlättar för nya att komma in i gruppen och främjar samhörigheten.

Två gånger per år arrangerar studierådgivningspsykologen en temakväll om vuxenstudier där vuxenstuderande från olika områden kan nätverka.

Personalens arbetsförmåga stöds

Enligt planen för verkställande av universite-

tets strategi ska universitetet två gånger per år erbjuda universitetspedagogiska studier (10 sp) som beaktas i arbetsplanerna för helhetstjänstgöring och stegvis i löneförhandlingarna.

Universitetet har lärarutbyte i form av olika mästarkurser och expertföreläsningar som varar under två veckor. Alla lärarutbyten sköts centraliserat genom internationella byrån.

Studenternas utvärderingar beaktas i utvecklingsamtalen och i mån av möjlighet också i lönen.

Många fakulteter har universitetslektorer i pedagogik som utför forsknings- och utvecklingsarbete om inläring och undervisning på alla campus.

Nya lärare får en kurs i universitetets styrningssystem.

Studierådgivningspsykologen erbjuder undervisningspersonalen vägledning och utbildning om hur man klarar sig i problemsituationer.

Undervisningspersonalen kan delta i mentorverksamhet med en "äldre" lärare. Det ordnas också arbetshandlingsgrupper, eller "kollegagrupper", för lärarna.

Vi har planer på ett nytt belöningsystem där hela enheter skulle kunna belönas för pedagogiska utvecklingssträvanden.

Varje år väljer studentkåren "årets lärare", "årets kurs" och "Best International Teacher". Till utmärkelserna hör stipendier som universitetet bekostar.

ESOK-hankkeen eli valtakunnallisen korkeakoulujen esteettömyyshankkeen esteetön opiskelijavalinta -suositus ja -opas. 2009.

Jauhiainen J, Korkeaoja L, Lavikainen E, Niemelä A & Penttilä J. Silmäyksiä perheellisten korkeakouluopiskelijoiden tilanteeseen. Tampere: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 32, 2009.

Kunttu, Kristina. Opiskeluterveys koostuu monen toimijan yhteistyöstä. Työterveyslääkäri 1:27, 2009.

Kunttu, Kristina ja Huttunen Teppo (2009). Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45.

Kurri, Eero (2006). Opintojen pitkittymisen dilemma. Tutkimusopintojen sujumattomuustekijöistä yliopistoissa ja niihin vaikuttamisen keinoista. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 27/2006.

Liuska H. Jaksako opiskelija? - Opiskelijan stressitekijät ja voimavarojen hankinta. Oulu: Oulun yliopiston opinto-toimiston julkaisuja, Sarja A 13, 1998.

Lounasmaa J, Tuori M-R, Kunttu K, Huttunen T. Opiskelukyky ja otteen saaminen opiskelusta. Julkaisussa Kunttu K (toim.) Oireilevan opiskelijan viesti? Tutkimuksia korkeakouluopiskelijoiden terveys-tutkimus 2000 -aineistosta. Helsinki: Kansaneläkelaitos, Sosiaali- ja terveys-turvan katsauksia 63, 2004.

Manninen, Jyri & Luukannel, Saara. Humanistit työelämäpoluilla. Helsingin yliopistosta valmistuvien humanistien työelämäorientaatio, osaaminen ja työ-

listyminen. Humanistisen tiedekunnan julkaisuja 1, 2002.

Mannisenmäki, Eija & Valtari, Maarit. Valmistumisen vallihaudalla. Opintojen kesto 2000-luvun hyvinvointivaltiossa. Helsinki: Edita, 2005.

Niemelä Anna. "Joutuu vähän taistelemaan" Tutkimus vammaisten ja kuurojen nuorten koulutuspoluista. Tampere: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 29, 2007.

Oksanen T, Kouvonon A, Kivimäki M, Pentti J, Virtanen M, Linna A, Vahtera J. Social capital at work as a predictor of employee health - multilevel evidence from work units. Social Science & Medicine 2008; 66 : 637-649.

Penttilä, Johanna. Yliopisto-opiskelijoiden työelämään orientoituminen. Opintosisällöt, uraohjaus ja tulevaisuus-kuvat. Tampere: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 30, 2009.

Savola, Elina & Koskinen-Ollonqvist, Pirjo. Terveiden edistäminen esimerkein. Käsitteitä ja selityksiä. Helsinki: Terveiden edistämisen keskuksen julkaisuja -sarja 3, 2005.

Säntti J. Opiskelukyvyn jäljillä. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 15, 1999.

Sulander J, Romppanen V. Hyvinvointi koulutyössä ja opiskelussa. Helsinki: Työterveyslaitos, Työympäristötutkimuksen raportisarja 26, 2007.

STM, Opiskeluterveydenhuollon opas. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 12, 2006.